

מסורת הש"ס

המקנא פרק ראשון סוטה

ד.

עין משפט נר מצוה

יד א ב מיי פ"א מהל' סוטה הלכה ז סמג עשן טו טו"ע לה"ע פ"י קעמ סוף ד:

תוספות שאנין

ה"א כדי טומאה וארצותה פ"ה שיפחה אותה וידבר על לבה כדי שתתרחצה קמ"ל דמאי טומאה ביאה לאחר דאיכא למימר קודם נתרצת ואי תנא כדי ביאה כ"י קמ"ל כדי הערעה הדערה נגמר דביאה לכל העריות כדאיתא בפרק הבא על יבמות. ואי תנא כדי הערעה ה"א כדי הערעה וארצותה ואפילו תנא כדי ביאה כדי הערעה לא אמיתא ארצותה דאנא אמיתא הערעה למעוטי גמר ביאה ומיהו ארצותה בעי דהכא הוה משמע כמה שיעור סתירה כדי ביאה דאנא אמיתא כל צרכי ביאה דהיינו ארצותה וגמר ביאה והדר תני הערעה לומר ביאה הערעה אכתי ארצותה לא ממעט הילכך תנא בירושא כדי טומאה דמשמע טומאה וארצותה והדר מפרש ומאי היא טומאה כדי ביאה וע"כ ארצותה אימעות דהא ביאה כולה גמר ביאה משמע ולא מיעט אלא ארצותה והדר תני הערעה לומר דלא בעי גמר ביאה וממילא שמעי' דאי תנא כדי טומאה כדי הערעה וארצותה משמע והערעה דפריש בתירה תו לא ממעטנא אלא גמר ביאה הילכך איצטרי' כולו ע"כ ל"ה. וכמה כדי טומאה כדי הקפת דקל וליכא לאקשויי הוהיל' וסוף סוף שיעור הקפת דקל היא ליתני כמה שיעור סתירה כדי הקפת דקל דאיבעי ליה לתנא לפרושי איסור סתירה משום מאי כפ"ה ובתוס' וירושלמי גבי שיעורין הללו כמה היא הערעה כדי הקפת דקל וליכא לאקשויי וי"ו כל השיעורין הללו חוץ מהתרת סינור. התם אמר בן עזאי כי לצלות ביצה והכא אמר כדי לשנות ואידי ואידי חד שיעורא הוה וליכא לאקשויי אי"כ היינו רבי יהושע דאמר לעיל כדי לשנות ואמר ר"ל כדי הקפת דקל בינוני:

במה שיעור סתירה. בירושלמי כל אלני שיעורין אחר [המרת סינר]:

בן עזאי אומר. האי דמקדים בן עזאי לרבי עקיבא אע"ג דרבי עקיבא היה רבו כדאמר בפרק הרווא (זכרות סג.) בן עזאי עד כאן העות פניך בדרך משום דלליה קודמת לגמיעה והאי דמקדים ליה בלדיך ברייתא משום דמסיק שיעורין דשייכי ביום אצל תימה אמאי מקדים רבי ישמעאל למילתייהו דרבי אליעזר ורבי יהושע מיהו י"ל דסדר אכילה ושתייה סמיך^א:

א"י הכי היינו רבי א"עזר. ה"ה דהוה מצי למימר אי הכי היינו בן עזאי אלא ו' ברייתא קמייתא נקט א"י יתכן בן עזאי כדי למוג ולשמו: **אם** בן היינו בן עזאי. ה"ה דהוה מצי למימר היינו רבי יהודה בן ברייתא קמייתא נקט: **דמרחק** או דמקרב. בחזרת דקל לא קמבעי ליה בגדול או בנזקן משום דיע שיעוריה היינו בן מויתג הכוס וכן גלליה בילה במדורה גדולה או קטנה משום דפ' כבר דהיינו כדי שמיית הכוס אצל דהקפת דקל תימה אמאי לא קמבעי ליה:

עקב

בטמאה הוי אומר כדי טומאה כדי ביאה כדי הערעה כדי חזרת דקל דברי ר"א רבי יהושע אומר כדי מויתג הכוס בן עזאי אומר כדי לשנותו ר"ע אומר כדי לצלות ביצה רבי יהודה בן בתירא אומר כדי לגמיעה קס"ד היינו הקפת דקל היינו חזרת דקל התם א"ר ישמעאל כדי הקפת דקל ופליג ר"א עליה הכא אומר ר' אליעזר כדי חזרת דקל אומר אב"י הקפה ברגל חזרה ברוח בעי רב אשי חזרה ברוח כי היכי דאזיל והדר אתי או דילמא כי היכי דאזיל ואתי והדר קאי בדוכתיה תיקו התם אומר ר"א כדי מויתג הכוס הכא כדי חזרת דקל אידי ואידי חד שיעורא הוה התם א"ר יהושע כדי לשנותו הכא אומר כדי מויתג הכוס אימא כדי למוג ולשנות ולימא אידי ואידי חד שיעורא הוה א"כ היינו ר"א התם אומר בן עזאי כדי לצלות ביצה הכא אומר כדי לשנותו אידי ואידי חד שיעורא הוה התם אומר רבי עקיבא כדי לגמיעה הכא אומר כדי לצלות ביצה אימא כדי לצלות ביצה ולגמיעה ולימא אידי ואידי חד שיעורא הוה אם בן היינו בן עזאי התם א"ר יהודה בן בתירא כדי לגמיעה שלש ביצים זו אחר זו הכא אומר כדי לגמיעה לדבריו דרבי עקיבא קאמר דקאמר מושרין בצליאה ובגמיעה אימא שיעור גמיעה לחודה כדי לגמיע שלש ביצים זו אחר זו דהיינו צליאה וגמיעה: ר"א בן ירמיה אומר כדי שיקשור גרדי נימא: בעי רב אשי דמרחק או דמקרב תיקו: חנין בן פנחס אומר כדי שתושיט ידה לתוך פיה ליטול קיסם: בעי רב אשי דמהדק או דלא מהדק תיקו: פלימו אומר כדי שתושיט ידה לסל ליטול בכר: בעי רב אשי דמהדק או דלא מהדק בחדתא או בעתיקא בחמימא או בקריא **בדחטי**

דקל קס"ד השתא דהיינו הקפה: ברות. שהרוח דוחפתו להעקף והוא חוזר למקומו: קאי בדוכסיה. נח מניעונו: **אימא כדי למוג ולשנות**. והאי כדי לשנות דקאמר לעיל אמוגה דקאמר קא מוסף ר' יהושע ואמר שמה נמי צעין עס המויה וכדי מויה דתנא דהא בצמתייתא מויה דקאמר דסתם מויה למשפיה מיד הוא שחר שמונו מתקלקל אם משהה אותו: א"כ היינו רבי אליעזר. דהא ר' אליעזר בקמייתא כדי מויתג הכוס קאמר וקא פליג ר' יהושע ואמר כדי לשנותו וצמתייתא^א (נמי) אומר רבי אליעזר חזרת דקל ואוקימנא דהיינו כדי מויה ואי מויה דקאמר ר' יהושע בתריה בלא שמה קאמר היינו רבי אליעזר: **הא אומר כדי לשנות**. לכוס: **חד שיעורא הוה**. וליכא לאקשויי א"כ היינו ר' יהושע דקאמר אומר כדי לשנותו לכוס ואמר בן עזאי בתריה כדי לללות ביצה דהוה כדי שמה לאו קושיא היא דהא ואוקימנא כדי לשנותו דר' יהושע כדי למוג ולשנות וקאמר ליה בן עזאי כדי לללות ביצה דהוה כדי שמה לחודה דכוס: **אימא כדי לללות ולגמיעה**. גמיעה דקאמר ר"ע בקמייתא אכליה דבן עזאי לעיל מנייה קא מוסף לה ובצמתייתא דקאמר כדי לללות ביצה לללות ולגמיעה דסתם צלליה גמיעה בתרה שגומעו חס שלא יטען: **לדבריו דר"ע קאמר לה**. דאמר לללות ולגמיעה לדיך דקממשער צלליה וגמיעה בחדא^א ספיר בגמיעה שלש דהוה כלליה גמיעה בחדא: **דמרחק**. שני ראשי הנימא הנפסקות מרוחקות זה מזה דליכא שהיה טפי: **דמהדק**. הקיסם דוחק בין השיניים: **דמהדק**. הככר בדוחק בתוך הסל: **בחדתא** או **בעתיקא**. סל יסן חלק הוא ונוח להשתמש מן החדש שהחדש יואלץ למוכו ראשי קיסמין של אריגה: **בקריא** או **בחימא**. לחם חס נמך וגשמת מן היד ונריך להוציאו בנחת וסוהה בצולאמי: **בדחטי**

כדי טומאה. ומהו כדי טומאה כדי ביאה ומהו כדי ביאה כדי הערעה דהיינו נשיקת אבר [למקן כח:] בזהו מקום וכמה שיעורה כדי הקפת דקל שיוכל האדם לילך כציבות דהקל. ולקמן מפרש למה לי למיתני כוליהו: **כדי מויתג כוס**. למוגו צמים וסתם כוס רביעית. ולקמן^א אמרי' כל אחד ואחד מן החכמים הללו בעצמו שיער כמה שהוא שוהה בהעראתו: **ליטול קיסם**. מבין שיניה: ואף ע"פ שאין ראיה. גמורה לדבר דקרא לאו הושתת יד לסל כתב ציה יש וכו' ורמז מקנת דהוקשה אשה וזנה לככר לחם: **וכל הני למה** לי. למיתני צרישא ליתני שיעור סתירה כדי טומאה כדי הקפת דקל: דאי תנא **כדי טומאה הוה אמינא**. בכל שיעור הכריך לנא לדי כך דהיינו טומאה וארצותה שיפחה אותה וידבר על לבה עד שתתרחצה: **קמ"ל** דמאי טומאה ביאה לחודה דליכא למימר קודם הסתירה נתרצת לו: **קמ"ל** כדי **הערעה**. דק"ל בפרק הבא על יבמות (יבמות נד.) הערעה כגמר ביאה לכל העריות: **ואי תנא כדי הערעה**. ולא תנא צרישא כדי טומאה הוה אמינא כדי הערעה וארצותה ואפ"י תנא כדי ביאה כדי הערעה לא הוה מיימעיט ארצותה דלנא אמינא הערעה למעוטי גמר ביאה ומיהו ארצותה צעין דהכי הוה משמע כמה שיעור סתירה כדי ביאה ואנא אמינא כל צרכי ביאה דהיינו ארצותה וגמר ביאה והדר תני הערעה לומר ביאה הערעה אכתי ארצותה לא ממעט הילכך תנא בירושא כדי טומאה דמשמע טומאה וארצותה והדר מפרש ומאי היא טומאה כדי ביאה וע"כ ארצותה אימעות דהא ביאה כולה גמר ביאה משמע ולא מיעט אלא ארצותה והדר תני הערעה לומר דלא בעי גמר ביאה וממילא שמעי' דאי תנא כדי טומאה כדי הערעה וארצותה משמע והערעה דפריש בתירה תו לא ממעטנא אלא גמר ביאה הילכך איצטרי' כולו ע"כ ל"ה. וכמה כדי טומאה כדי הקפת דקל וליכא לאקשויי הוהיל' וסוף סוף שיעור הקפת דקל היא ליתני כמה שיעור סתירה כדי הקפת דקל דאיבעי ליה לתנא לפרושי איסור סתירה משום מאי לא גמר ביאה או הערעה משום הכי תנא כדי טומאה כדי ביאה כדפרישית: **כדי חזרת**

תורה אור השלם

1. כי בעד אשה וזנה עד כפר לָחֵם וְאֵשֶׁת אִישׁ נָפֶשׁ יָקָרָה וְחַדָּרָה: משלי י כו
2. וְשָׁכַב אִישׁ אִתָּה שְׁכַבְתָּ וְדָע וְנָעַלְתָּ מַעֲיָנִי אִשָּׁה וְנִסְתָּרָה וְהָיָא נִטְמָא וְעַד אֵין פָּה וְהָיָא לֹא נִתְפָּשְׁתָּ: במדבר ה יג

הגהות הב"ח

- (א) רש"י ד"ה א"כ היינו וכו' ובצמתייתא דקאמר ר"א כ"ל וזמית נמי נמק: (ב) תוס' ד"ה אי הכי וכו' אלא קמייתא דברייתא נקט: (ג) ד"ה אסן כן וכו' אלא קמייתא דברייתא נקט: